

PREHISTORIA I.

Prof. Jordi Estévez.

A l'assignatura es tracta el període de la Història que comença amb l'aparició de l'home i que acaba amb la generalització del sistema de producció agro-pastoral i en el que predominen sistemes de producció caçadora-recol·lectors.

En el temari es contemplaran les diferents subdivisions temporals clàssiques del Paleolític a través d'una revisió crítica de les diverses corrents d'opinió i teories històriques. També es tractaran monogràficament alguns dels temes claus implicats en les teories generals sobre el desenvolupament històric del període.

L'assignatura es complementada per la d'Arqueologia prehistòrica en la qual es desenvolupen els temes de tipologia i els de l'evidència material arqueològica. En Antropologia II es tracta monogràficament el tema de l'evolució física de l'home.

TEMARI:

1. El medi natural quaternari: Delimitació i reconstrucció del paleoecosistema. Evolució climàtica i ambiental en el plistocè: macro i microcrisis climàtiques.
2. El procés de l'evolució i diferenciació humana: les dades de l'antropologia física, ecologia humana, embriologia, anatomia, biologia molecular, bioquímica genètica, genètica de les poblacions, primatologia i arqueologia. Els antecessors pongíids pliocènics. La datació dels fòssils africans.
3. Elements i motors de l'evolució: els canvis morfològics i funcionals. L'ús d'instruments... L'origen de la societat: relacions amb la natura i relacions socials-respostes biològiques i respostes culturals.

La hipòtesis del caçador: De Dart a l'agresionisme. El omnivorisme i la col.laboració: de Kropotkin a Leakey i Montegut.

4. L'Australopithecus robustus i l'Homo habilis: cultura i competició ecològica. La hipòtesi de Kortlandt. Les traces de l'Homo habilis: llocs d'ocupació, llocs de carnisseria i dipòsits no antropogènics en Karst. Kenia, Tanzània, Etiòpia i Àfrica del Sud.

5. La història de la Baula perduda: l'homo erectus un pas endavant. El Paleolític arcaic o la conquesta del Mon Vell: els tecnocomplexes de codols tallats. De l'Índia fins a l'Europa meridional. Les terraces marines i fluvials de la conca mediterrània.

6. Alternatives culturals a nous problemes naturals: rigors climàtics i l'adaptació de les espècies animals. L'especialització caçadora, el domini del foc i les seves repercussions bio-socials. Nou desenvolupament tecnològic: el Paleolític Inferior-l'axelià: la tècnica centripèta i els bifacils, els índex Levallois i la dinàmica de desenvolupament real.

7. El caçadors d'elefants. Estacions centrals, llocs de cacera estacional o ocasional (l'Hotus, Torralba, el Manzanares...) La contribució de Kealey: Hoxne, Clacton.

8. El Paleolític Inferior a l'Àsia i Àfrica.

9. Els començaments de l'últim Període glacià: el Wurm I i II: La crisi dels grans herbívors.

10. El Paleolític Mig o el Musterià. Les cinc cultures de F. Bordes.

La hipòtesi alternativa de Binford: diversificació funcional dels assentaments... Grups ètnics localitzats de De Lumley.

11. Desenvolupament tècnic i dels sistemes de cacera. Els llocs de cacera especialitzats de muntanya. Desenvolupament social i sistemes d'enterrament.

12. La transició a l'home modern: el Paleolític superior: ruptura o transició.. Tesis de Bordes, Binford, Mellars, Laplace, Velitchko, Watanabe i Lieberman. Les troballes de Palestina i de St. Cesaire.

13. La gran accelerada socio-econòmica: lliberació de les determinants ambientals. La cacera especialitzada o ranxeria. Les tesis franceses les de l'escola de Cambridge.

14. Desenvolupament dels instruments de producció especialitzats. La successió dels tecnocomplexes i dels canvis ambientals en el Paleolític Superior. Construcció d'assentaments complexos. Desenvolupament social i ideologia. L'art rupestre i mobiliar. Augment demogràfic.

15. Impacte de l'últim canvi climàtic. L'expansió del bosc i la desecció del P.O. Reducció dels grans ramats i sobre-explotació dels recursos. La recerca d'alternatives econòmiques: assaigs conjunturals i l'ortida estructural. Tesis de M.N. Cohen.

BIBLIOGRAFIA:

- LES PREMIERS HABITANTS DE L'EUROPE 1.500.000-100.000. Ed. Labor. Prehistòria. Musée de l'homme, 1.981.
- L'ORIGINE DE L'HOMME MODERNE, Congreso Unesco 1.969 Ed. 1.972.
- LE PALEOLITHIQUE INFÉRIEUR ET MOYEN DU MIDI MEDITERRANÉEN DANS SON CADRE GÉOLOGIQUE, H. de Lumley, Vº Suppl. Gallia Ph. 1.971.
- TECNOLOGIA PREHISTÓRICA, S.A. Semenov, Ed. Akal, Madrid, 1.981.
- LA PREHISTOIRE FRANÇAISE. T.I vol. I-II. C.N.R.S. Paris, 1.976.
- AFTER THE AUSTRALOPITHECINES. Stratigraphy, Ecology and culture change in the Middle Pleistocene. Symposium 58 1.972. Ed. Mouton.
- APPROCHE ÉCOLOGIQUE DE L'HOMME FOSSILE. Unif. P. et M. Curie. Paris 1.977.

- AVENC DE LA TEORIA DE LA BIDIRECCIO, J. Estevez i E. Carbonell. Cyp
sela 2 1.978.
- LE QUATERNAIRE, J. Chaline Ed. Doin.
- ENVIRONMENT AND ARCHAEOLOGY: AN ECOLOGICAL APPROACH TO PREHISTORY.
K. Butzer. Pa. ed. Aldine. 1.971.
- EL MUNDO DEL HOMBRE CUATERNARIO. F. Borde. Ed. Guadarrama, 1.968.
- ESSAI DE CLASSIFICATION DES INDUSTRIES MOUSTERIENNES. F. Bordes BSPF
50 1.953.
- VINGT CINQ ANS APRES: LE COMPLEXE MOUSTERIEN REVISITE. F. Bordes BSPF
1.981.
- RECHERCHES SUR L'ORIGINE ET L'EVOLUTION DES COMPLEXES LEPTOLITHIQUES
G. Laplace Mem. Arch. et Hist. Ecole Franc. Rome 1.966.
- L'EVOLUTION DU PALEOLITHIQUE SUPERIEUR EN EUROPE OCCIDENTALE ET SA
SIGNIFICATION. D. Sonneville BSPF. 1.966.
- L'HOMME DE CROMAGNON. ANTHROPOLOGIE ET ARCHEOLOGIE. G. Camps ed. Arts
et Metiers Paris 1.970.
- MAN THE HUNTER. R.B. Lee i De Vore Aldine ed. 1.968.
- PALEOECONOMY. E. Higgs i V. Finzi ed. Cambridge, 1.975.
- LA FIN DES TEMPS GLACIAIRES EN EUROPE. D. Sonneville ed. CNRS. Paris
1.980.
- Mesolithic europe: THE ECONOMIC BASIS. Clewking ed. Problems in Eco-
nomic & Social Archaeology. Londres, 1.976.
- MESOLITHIKUM IN EUROPA, Gramsch ed. Congreso de Postdam, 1.978 Ber-
lin R.D.A.
- LA CRISIS ALIMENTARIA EN LA PREHISTORIA, M.N.Cohen. Ed. Alianza.
1.980.